

перенесення до їх складу інформації з оборотно-сальдової відомості та деталізованого звіту про фінансові результати за встановленими алгоритмами [1-2].

Таким чином, багатоаспектна діяльність фінансово-кредитних інститутів вимагає комплексного підходу до побудови облікової системи й процесу складання звітності. Це сприятиме створенню конкурентного бізнес-середовища для нагромадження й ефективного використання фінансових ресурсів на регіональному та макрорівні.

Перелік посилань:

1. Ілляшенко К. В. Особливості складання банківської звітності в умовах трансформації економіки [Текст] / К. В. Ілляшенко // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. – Вип. 7 (25). – Ч. 4. – 2010. – С. 45-50.
2. Нестеренко Ж. К. Фінансова звітність банків: порядок складання та необхідність узгодження з МСФЗ [Текст] / Ж. К. Нестеренко // Економічний простір. – 2010. – № 35. – С. 232-246.
3. Облік у банках [Текст] : підручник / О. Г. Коренева, Н. Г. Маслак, Н. Г. Слав'янська, Т. Г. Савченко. – Суми : Університетська книга, 2012. – 668 с.
4. Омельченко О. Ю. Аспекти гармонізації бухгалтерського та податкового обліку в банках України [Текст] / О. Ю. Омельченко // Вісник Донецького університету економіки та права. – 2012. – № 2. – С. 95-100.
5. Трохименко Т. Інформаційне навантаження фінансової звітності комерційних банків [Текст] / Т. Трохименко // Вісник НБУ. – 2010. – № 10. – С. 56-58.

WEWNĘTRZNE METODY ZABEZPIECZANIA SIĘ PRZED RYZYKIEM WALUTOWYM W PRZEDSIĘBIORSTWACH MIĘDZYNARODOWYCH

V. Ksendzук, dr

Żytomierski Państwowy Uniwersytet Technologiczny

Ryzyko walutowe związane jest z nieustanną fluktuacją kursów waluty krajowej w odniesieniu do walut obcych. Nie wszystkie przedsiębiorstwa prowadzące transakcje zagraniczne decydują się na zabezpieczenie swoich pozycji walutowych z powodu, że proces ten jest drogi i nie zawsze możliwy. Istnieją proste, łatwo dostępne i niedrogie metody zabezpieczania się przed ryzykiem walutowym. Metodami takimi są wewnętrzne metody zarządzania ryzykiem walutowym, które mogą być stosowane przy niewysokim ryzyku i nie wymagają zaangażowania innych jednostek gospodarczych i zewnętrznych instrumentów zabezpieczania ryzyka. Wymagają one skutecznego działania systemu zarządzania ryzykiem walutowym w synergetycznym związku z poszczególnymi działami (handlowym oraz finansowym).

Unikanie i akceptacja ryzyka walutowego są charakteryzowane jako negatywne metody zarządzania ryzykiem, ponieważ przedsiębiorstwo nie podejmuje decyzji i hamuje rozwój systemu zarządzania ryzykiem. Działania takie mogą być stosowane w sytuacjach, kiedy poziom ryzyka walutowego jest bardzo mały albo nie ma ryzyka zmiany kursu walutowego. Chociaż wypadki takie zdarzają się rzadko i najczęściej jest tak, że koniecznym jest stosowanie innych wewnętrznych metod zarządzania ryzykiem walutowym. W razie akceptacji ryzyka walutowego przedsiębiorstwo powinno ustalić ewentualne rozmiary strat, które są dopuszczalne.

Jedną z metod ograniczania ryzyka walutowego jest przeniesienie ryzyka walutowego, która realizuje się jako wpisywanie porozumień w umowie handlowej zawartej pomiędzy kontrahentami transakcji zagranicznej. Stosowanie wśród przedsiębiorstw międzynarodowych klauzury waluty trzeciej jest poszerzonym zjawiskiem i z reguły tą walutą są euro lub dolar. Sytuacja taka jest najbardziej optymalna dla podmiotów gospodarczych, ponieważ na przykład w Polsce przedsiębiorstwo może wystawiać faktury w walucie obcej zarówno zagranicznym, jak i krajowym kontrahentom. W związku z tym, transakcje zagraniczne i krajowe są prowadzone w euro oraz w takich warunkach niweluje się ryzyko walutowe.

Fakturowanie w walucie krajowej polega na tym, że przedsiębiorstwo przenosi ryzyko walutowe na kontrahenta w transakcji zagranicznej. Faktury eksportowe wystawione w walucie krajowej eksportera przenoszą ryzyko na importera, natomiast faktury importowe wystawione w walucie krajowej importera przenoszą ryzyko na eksportera. Przedsiębiorstwo ma należności lub zobowiązania wyrażone w walucie krajowej przenosi swoje ryzyko walutowe na kontrahenta i nie ponosi bezpośrednich skutków zmiany kursów walutowych.

Jedną z wad tej metody jest to, że przedsiębiorstwo o małych rozmiarach nie może narzucać swoich warunków w transakcji zagranicznej z partnerem o większym doświadczeniu i udziale na rynku międzynarodowym.

Dywersyfikacja ryzyka walutowego polega na rozłożeniu go na kilka walut. Wykorzystanie różnych walut jest korzystne dla obu stron transakcji zagranicznej, ponieważ prawdopodobieństwo, że wszystkie waluty będą w tym samym czasie podlegać aprecjacji albo deprecjacji, jest niewielkie.

Компенсowanie ryzyka (hedging naturalny) – jest metodą pozwalającą na dopasowanie zobowiązań i należności, żeby zysk ze zmiany kursu walutowego pokrywał stratę z niekorzystnej zmiany ceny na walutę obcą. Polega to na tym, iż wpływy z kontraktów w EUR, będą finansowały wydatki w EUR. W taki sposób naturalny ograniczane będzie ryzyko kursowe.

Nie mogą stosować tej metody przedsiębiorstwa prowadzące zarówno wyłącznie działalność eksportową, jak i wyłącznie importową. Taka jednokierunkowość przepływów pieniężnych w walucie obcej jest ograniczeniem dla systemu zarządzania ryzykiem walutowym.

Treść matchingu (zgranie transakcji lub dopasowanie) polega na tym, że oprócz dopasowania wielkości zobowiązań i należności odbywa się podporządkowanie terminów ich spłaty / wpływu. Polega on na wiązaniu wpływów i płatności wyrażonych w tej samej walucie obcej w taki sposób, aby były one zbliżone pod względem wartości i czasu występowania.

Stosowanie w praktyce kompensowania i dopasowania ryzyka walutowego ogranicza występowanie długich i krótkich pozycji walutowych. Poprzez to są wyeliminowane dwukierunkowe transakcje wymiany walut i związane z nimi prowizje w instytucjach finansowych. Jednak metody takie powinny być wykorzystywane razem z innymi metodami zarządzania ryzykiem walutowego występującego w działalności gospodarczej przedsiębiorstw.

Oprócz tego trudności też występują, gdy oczekiwane wpływy walutowe są nierealizowane lub realizowane z opóźnieniem. W takiej sytuacji podmiot gospodarczy narażony na ryzyko walutowe i nie może uregulować płatności w ustalonych i dopasowanych terminach.

Podsumowując możemy zrobić wniosek, że wewnętrzne metody zarządzania ryzykiem walutowym są efektywne w stosowaniu do małych i średnich poziomów ryzyka zmiany kursu walutowego. Wewnętrzne metody zabezpieczania się przed ryzykiem walutowym stosują w większym stopniu małe i średnie przedsiębiorstwa, ponieważ one mają ograniczenia w zakresie finansowania działań związanych z wykorzystaniem metod zewnętrznych. Duże podmioty gospodarcze częściej ubiegają o dofinansowanie działalności związanej z zarządzaniem ryzykiem walutowym, gdyż i stopień wpływu na ostateczny wynik ekonomiczny transakcji zagranicznych jest wyższy w porównaniu z małymi i średnimi przedsiębiorstwami.

ФИНАНСОВЫЕ ПОТОКИ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКОГО КРИЗИСА

Т.В. Кучинка, аспирант

Мукачевский государственный университет

Рассматривая финансовое обеспечение на общегосударственном уровне, в теории и практике управления применяются различные понятия: инвестиции, финансовые ресурсы, капитал, денежные потоки. Однако природу финансового обеспечения лучше всего отражает понятие «финансовые потоки».

Изучению данного понятия посвящены исследования многих отечественных и зарубежных ученых, однако не существует единого подхода к определению понятия «финансовый поток». Существующие научные подходы различаются по объектам и уровням формирования финансовых потоков. В качестве объекта управления на уровне предприятия, финансовые потоки рассматривают И.А. Бланк, А.В. Бабенко, М.М. Бердар, О.В. Майборода, Э.А. Уткин [1-5], финансовые потоки на уровне региона – А. Черевко [6], аспекты детенизации финансовых потоков рассматривает А.Н. Иваницкая [7], проблемы оттока финансовых ресурсов из Украины исследует В.К. Антошкин [8].

Финансовые потоки государства представляют собой круговорот товаров и услуг, доходов, финансовых и нефинансовых активов и задолженности в разрезе, как национальной экономики, так и отдельных регионов. С экономической точки зрения они отражают потоки движения продуктов и их финансовых эквивалентов между экономическими агентами в процессе осуществления ими различных экономических операций. Со статистической точки зрения они являются единственной развернутой системой, которая включает: 1) сводные национальные счета; 2) счета доходов и расходов экономических агентов (секторов); 3) финансовые счета.

Итак, по нашему мнению финансовые потоки – это многоаспектное понятие, которое характеризует движение финансовых ресурсов и систему экономических отношений, которые сопровождают их формирование, движение и использование. Но нельзя забывать о том факте, что финансовые потоки связаны на всех уровнях хозяйствования с формированием финансовых ресурсов, денежных доходов и накоплений различных экономических субъектов.